

Dosarul nr. 2r-558/2021

prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud: S. Slobodzean)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Pahopol, O. Cojocaru, R. Pulbere)

D E C I Z I E

29 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Vitalie Cadîn, reprezentat de avocatul Ion Cernolev,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Andoni împotriva lui Vitalie Cadîn cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune,

împotriva încheierii din 8 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 22 ianuarie 2020, Iurie Andoni a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Vitalie Cadîn cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune în mărime de 227 000 de Euro.

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2020 Judecătoriei Strășeni, sediul Central s-a admis integral acțiunea înaintată de Iurie Andoni și s-a încasat din contul lui Vitalie Cadîn în beneficiul lui Iurie Andoni suma de 227 000 de Euro, cu titlul de datorie.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, Vitalie Cadîn la 16 februarie 2020 a declarat apel, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii în ordine de apel, precum și casarea hotărârii cu emiterea unei hotărâri prin care cauza să fie transmisă spre rejudecare în primă instanță.

Prin încheierea din 9 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea depusă de Vitalie Cadîn cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, fiind dispusă ridicarea de la examinare în ordine de apel a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Andoni împotriva lui Vitalie Cadîn cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune și remisă în prima instanță pentru întocmirea hotărârii integrale.

Astfel, la 31 martie 2021, conform scrisorii de expediere anexate la materialele cauzei, Judecătoria Strășeni, sediul Central după întocmirea hotărârii integrale emise

pe marginea cauzei civile a remis dosarul civil în adresa Curții de Apel Chișinău, fiind recepționat la data de 7 aprilie 2021.

Respectiv, prin încheierea din 13 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea apelantului Vitalie Cadîn privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, apelantului fiindu-i acordat termen de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, precum și prezentarea copiilor de pe cererea de apel suplimentară într-un număr egal cu numărul participanților la proces.

După cum denotă actele cauzei, încheierea din 13 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată reprezentantului apelantului Vitalie Cadîn, avocatului Ion Cernolev, la data de 14 mai 2021, fapt confirmat prin recipisa eliberată de către ultimul, anexată la materialele dosarului.

La 21 mai 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a parvenit cererea depusă de avocatul Ion Cernolev, în interesele lui Vitalie Cadîn, prin care a solicitat prelungirea termenului pentru plata taxei de stat cu 10 zile.

Prin încheierea din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea reprezentantului apelantului Vitalie Cadîn, avocatul Ion Cernolev cu privire la prelungirea termenului de procedură. S-a prelungit apelantului Vitalie Cadîn termenul pentru înlăturarea neajunsurilor din cererea de apel cu 7 zile calendaristice din momentul recepționării copiei de pe încheiere. S-a explicat apelantului că în cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 8 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel declarată de Vitalie Cadîn, împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central. S-a remis apelantului Vitalie Cadîn cererea de apel cu toate documentele anexate.

La 1 iulie 2021, Vitalie Cadîn, reprezentat de avocatul Ion Cernolev, a declarat recurs, împotriva încheierii din 8 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat că consideră încheierea instanței de apel pasibilă casării, deoarece la adoptarea acesteia instanța de apel neîntemeiat a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat, precum și a acordat un termen de achitare a taxei de stat insuficient, iar ca rezultat i-a fost îngrădit dreptul de acces liber la justiție.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 8 iunie 2021.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoarea de însoțire din 10 iunie 2021 (f.d. 151), or, la actele cauzei nu se regăsește dovada de recepționare a acesteia de către participanții la proces.

Astfel, recursul declarat la 1 iulie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza

dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Materialele cauzei atestă că la 16 februarie 2020 Vitalie Cadîn a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat repunerea în termen a cererii de apel, scutirea de la plata taxei de stat pentru examinarea cererii în ordine de apel, precum și casarea hotărârii cu emiterea unei hotărâri prin care cauza să fie transmisă spre rejudecare în primă instanță.

Prin încheierea din 9 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea depusă de Vitalie Cadîn cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătoria Strășeni, sediul Central, fiind dispusă ridicarea de la examinare în ordine de apel a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Andoni împotriva lui Vitalie Cadîn cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infrațiune și remisă în prima instanță pentru întocmirea hotărârii integrale.

Astfel, la 31 martie 2021, conform scrisorii de expediere anexate la materialele cauzei, Judecătoria Strășeni, sediul Central după întocmirea hotărârii integrale emise pe marginea cauzei civile a remis dosarul civil în adresa Curții de Apel Chișinău, fiind recepționat la data de 7 aprilie 2021.

Ulterior, prin încheierea din 13 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea apelantului Vitalie Cadîn privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, apelantului fiindu-i acordat termen de 10 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, precum și prezentarea copiilor de pe cererea de apel suplimentară într-un număr egal cu numărul participanților la proces.

După cum denotă actele cauzei, încheierea din 13 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată reprezentantului apelantului Vitalie Cadîn, avocatului Ion Cernolev, la data de 14 mai 2021, fapt confirmat prin recipisa eliberată de către ultimul, anexată la materialele dosarului.

La 21 mai 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, a parvenit cererea depusă de avocatul Ion Cernolev, în interesele lui Vitalie Cadîn, prin care a solicitat prelungirea termenului pentru plata taxei de stat cu 10 zile.

Prin încheierea din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea reprezentantului apelantului Vitalie Cadîn, avocatul Ion Cernolev cu privire la prelungirea termenului de procedură. S-a prelungit apelantului Vitalie Cadîn termenul pentru înlăturarea neajunsurilor din cererea de apel cu 7 zile calendaristice din momentul recepționării copiei de pe încheiere. S-a explicat apelantului că în

cazul neîndeplinirii în termen a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 8 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel declarată de Vitalie Cadîn, împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2020 a Judecătorei Strășeni, sediul Central. S-a remis apelantului Vitalie Cadîn cererea de apel cu toate documentele anexate.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului.

În susținerea acestei concluzii urmează a reține și prevederile art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect nu a dat curs cererii de apel și ulterior a restituit cererea de apel, în cazul în care apelantul nu s-a conformat dispozițiilor din încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel.

Așadar din actele cauzei cert se denotă că termenul limită de înlăturare a neajunsurilor pentru apelantul Vitalie Cadîn a fost data de 2 iunie 2021, inclusiv.

Cu toate acestea, apelantul, în termenul acordat de instanță nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, ori, acesta nu a prezentat originalului dovezii de achitare a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei.

În conformitate cu prevederile art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În sensul art. 111 Cod de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

În temeiul art. 112 alin. (4) Cod de procedură civilă, dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

Astfel, în cazul în care instanța de apel a stabilit data și ora până la care trebuie efectuată acțiunea procesuală, partea care trebuie să o execute are obligația de a îndeplini acțiunea respectivă până la data și ora indicată în actul de dispoziție

judecătorească. Termenul imperativ stabilit de către instanța de judecată este unul obligatoriu și peremptoriu, aceluși prevăzut de lege.

Art. 113 Cod de procedură civilă, statuează că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, se reține că apelantul Vitalie Cadîn nu a dat dovadă de diligență și bună-credință în realizarea drepturilor sale procesuale și nu a executat indicațiile date de instanță prin încheierea din 25 mai 2021, și anume nu a prezentat dovada achitării taxei de stat în termenul stabilit, manifestând o neglijență față de indicațiile instanței.

Așadar, neîndeplinirea indicațiilor din încheierea de a nu da curs, în termenul stabilit, are ca efect pierderea unui drept procedural ce nu a fost exercitat în termenul legal imperativ, fără a aduce atingere dreptului subiectiv civil.

Colegiul învederează că conform jurisprudenței CtEDO (Ghinea contra Moldovei, cererea nr. 15778/05, hotărârea definitivă din 26 septembrie 2012), principiul egalității armelor este unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil, care prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (Varnima Corporation International S.A. vs Grecia, nr. 48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur vs Franța, nr. 63879/00, §32, 03 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr. 32576/96, §32, CtEDO 2002-VIII).

În circumstanțele expuse se impune concluzia, că însuși apelantul nu a respectat drepturile sale procedurale și s-a eschivat de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. Or, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței deoarece, în conformitate cu art. 27 alin. (1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Ca consecință, nelichidarea neajunsurilor expuse în încheierea de a nu da curs de către apelant, în circumstanțele descrise și în termenul stabilit de instanță, a impus adoptarea soluției de restituire a cererii de apel, în cazul în care conform dispozițiilor art. 14 și 16 din Codul de procedură civilă, în lumina interpretărilor date de CtEDO principiului preeminenței dreptului, actele de dispoziție judecătorească, în speță, încheierea instanței potrivit căreia s-a instituit termen de prezentare a unor înscrisuri necesare pentru a fi dat curs apelului și a asigura o bună și normală derulare a procedurii, este obligatorie atât pentru participanții la proces, cât și pentru instanța de judecată, care a emis actul în cauză, obligație ce se regăsește și în principiile fundamentale a procedurii civile.

Deci, instanța de apel nu a dispus de o altă soluție legală, decât de a restitui cererea de apel, din motivul neînlăturării neajunsurilor indicate în încheierea, prin care nu s-a dat curs cererii de apel în termenul stabilit. Or, exonerarea arbitrară a

apelantului de sancțiunile procedurale stabilite de prevederile legale precitate, în sensul prevederilor art. 10 Cod de procedură civilă, afectează exigențele unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, conform cărora instanța de judecată are obligația de a asigura aparențele de imparțialitate și de a nu admite acte de intervenție arbitrară în favoarea sau defavoarea uneia din părți, având obligația concretizată și de jurisprudența Curții Constituționale, potrivit căreia una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi, or, instanțele de judecată nefiind o excepție în acest sens.

În acest sens, Colegiul consideră necesar de a reitera că conform art. 2 alin. (1) Cod de procedură civilă, procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun și în cele specializate este stabilită de [...] Constituția Republicii Moldova, de prezentul Cod și de alte legi organice.

Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului Cod. Totodată, potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 3 din 20.01.2015, §41 importanța principiului legalității presupune ca legea să fie respectată, această exigență există nu doar pentru indivizi, dar în egală măsură și pentru autoritățile publice și private, în măsura în care legalitatea vizează actele agenților publici, exigența este ca aceștia să acționeze în limitele atribuțiilor care le-au fost conferite de lege, motiv din care, părțile în proces nu sunt scutite de obligațiile procesuale pozitive întru exercitarea corespunzătoare a obligațiilor legale. Or, în speță, apelantul nu a depus suficientă diligență, în vederea exercitării obligațiilor procedurale avute.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 8 iunie 2021, în cazul în care apelantul nu și-a exercitat în volum deplin drepturile procedurale, iar ca consecință a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

Cu referire la alegațiile recurentului în privința îngrădirii dreptului de acces liber la justiție, Colegiul învederează că cererea lui Vitalie Cadîn privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel este neîntemeiată și corect a fost respinsă de instanța de apel, în situația în care acesta nu a anexat la cerere probe ce confirmă argumentul referitor la imposibilitatea achitării plății taxei de stat parțial sau integral, astfel, nefiind întrunite condițiile art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Vitalie Cadîn, reprezentat de avocatul Ion Cernolev.

Se menține încheierea din 8 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Andoni împotriva lui Vitalie Cadîn cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat